

Резултати и акциони план међународне Конференције у Мадриду 19 - 22.март 2007

БЕЗБЕДАН И ОДРЖИВ РАЗВОЈ: Друштвене и економске користи од метеоролошке, климатолошке и хидролошке службе

Међународна конференција о “Безбедном и одрживом развоју: друштвене и економске користи од метеоролошке, климатолошке и хидролошке службе” коју је организовала Светска метеоролошка организација (СМО), одржана је у Мадриду, Шпанија од 19. до 22. марта 2007. године. Домаћини Конференције су били Министарство за животну средину и Национална метеоролошка служба Шпаније.

Конференцији је присуствовало 458 учесника из 115 земаља и почела је церемонијом отварања којој је председавала Њ.К.В. краљица Софија. Састојала се од седам пленарних седница и седам главних тематских састанака. На церемонији отварања скупу се обратио генерални секретар СМО г. Жаро и председник СМО г. Бедрички као и министар животне средине Шпаније.

Циљ Конференције је допринос безбедном и одрживом животу за све људе света путем процена и демонстраирања друштвених и економских користи од метеоролошке, климатолошке и хидролошке службе, као и добијање повратне информације од корисника ових услуга у циљу:

- обавештавања влада и заинтересованих у целини о огромним друштвеним користима које проистичу из њихових инвестиција у глобалну метеоролошку и хидролошку инфраструктуру која подржава пружање метеоролошких и сродних услуга на националном нивоу у свакој земљи;
- подстицања јачања свести код садашњих као и код потенцијалних корисника, о доступности и вредности постојећих, нових и унапређених услуга;
- покретања и унапређења нових приступа, у области истраживања, образовања и примена процена друштвених и економских користи од метеоролошких и сродних услуга.
- одређивања приоритета Националних метеоролошких и хидролошких служби за инвестирање у инфраструктуру, пружање услуга и испоруку услуга.

Време, клима, водни ресурси и сродне појаве утичу на сваког појединца у друштву и на сваки сектор економије. Метеоролошки и хидролошки утицаји и појаве снажно утичу на свакодневни живот у урбаним срединама, квалитет

животне средине и здравље националне економије. Најважнији метеоролошки и хидролошки утицаји на друштво су:

- Природни ризици и природне катастрофе (шумски пожари, урагани, мећаве, итд.);
- Време (температура, влажност, падавине, ветар, итд.);
- Клима (краткорочна варијабилност и дугорочне промене);
- Квалитет ваздуха (дим, хемикалије, урбано загађење, прашина, итд.)
- Вода (поплаве и суше, квалитет и квантитет); и
- Океани (температура, салинитет, таласи, струје, цунами, итд.).

Ниједан друштвени или економски сектор није имун на утицаје временских, климатолошких и хидролошких појава. Практично, све оне су јако осетљиве на време и климу у неким или свим временским размерама и у скоро свим деловима света. Шест већих друштвено-економских секторских група које су биле предмет истраживања на Конференцији су:

- *Пољопривреда, водни ресурси и природна животна средина;*
- *Здравље људи;*
- *Туризам и благостање људи;*
- *Енергија, транспорт и комуникације;*
- *Урбана насеља и одрживи развој;*
- *Економија и финансијске услуге.*

Пољопривреда, водни ресурси и природна животна средина

Сектори за пољопривреду, водне ресурсе и животну средину су вероватно највећи корисници информација о времену, води и клими. У циљу испуњавања потреба за храном и водом све већег броја становника, посебно у земљама у развоју, информације које дају националне метеоролошке и хидролошке службе (НМХС) су витални елемент у обезбеђивању одрживог коришћења природних ресурса. Предвиђања климатских промена и климатске варијабилности створиле су потребу за ближом сарадњом између корисника у секторима пољопривреде, водних ресурса и животне средине и НМХС.

Људско здравље

Постоје јасни докази да су фактори животне средине кључне одреднице људског здравља. Посебно су параметри воде и климе суштински повезани, и директно и индиректно, са великим бројем здравствених питања. Климатске промене знатно увећавају здравствене проблеме у многим деловима света. Мултидисциплинарно разумевање релевантних питања као и развој одговарајућих алатки и свеобухватних система је од суштинске важности за здравље широких маса, одрживи развој и смањивање сиромаштва. Треба урадити систематску анализу последица климатских и метеоролошких аномалија на глобално здравље људи.

Туризам и здравље људи

Туризам је значајан и растући сектор у светској економији и један од најосетљивијих на утицај времена и климе. Туризам је кључна грана економског развоја и смањивања проблема сиромаштва за многе земље у развоју. Прецизне и поуздане локалне прогнозе климе су неопходне за планирање и развој одрживих туристичких капацитета и управљања природном животном средином. Постоји растућа потреба за сарадњом између метеоролошке и туристичке заједнице ради повећања безбедности путем побољшаних упозорења на екстремне појаве, ради омогућавања ефикаснијег руковођења туристичким капацитетима и ефикаснијем прилагођавању на вишеструке утицаје климатске варијабилности и промене.

Сектор енергије, транспорта и комуникација

Добро руковођење транспортом и енергијом захтевају од НМХС да се усмере на захтеве корисника у прикупљању података, анализи, истраживању и развоју. Прогнозе у свим временским размерама су потребне за секторе енергије и транспорта. На конференцији је истакнут значај сценарија климатских промена за планирање инфраструктуре енергије и транспорта. Поменута је и економска зависност ваздушног саобраћаја од прогнозе висинског ветра и температуре ваздуха. Конференција је разматрала и решавање проблема емитовања гасова са ефектом стаклене баште увођењем алтернативних извора енергије, као што је агро-енергија и соларна енергија.

Градови и одрживи развој

Приликом одређивања циљева за метеоролошке услуге, истраживање, мониторинг и коришћење науке приликом доношења одлука. Важно је дати приоритет урбаним еко-системима. У земљама у развоју треба побољшати одговарајућу инфраструктуру, а посебну пажњу посветити тропским регионима. Важно је оперативно користити “Урбану метеорологију у комбинацији са животном средином”. Систем за рану најаву треба развијати у свим регионима, свим градовима и свим градским срединама.

Економски и финансијски сектори

Број катастрофа везаних за климу повећава се брже него све друге природне катастрофе. Светска банка мења своје усмерење са реактивног и тактичког на проактивно и стратегијско. Ово подразумева бољу припремљеност, обухватање свих ризика од катастрофа и развијање заједничких политика и процедура. Развијен је сложени приступ процене економске вредности метеоролошких и климатолошких служби намењених широкој јавности. Ефикасна заштита све сложенијих друштвених заједница од природних катастрофа је политички императив. Потребно је да овај приступ еволуира од реактивног ка проактивном.

Регионалне перспективе

Опсегу и дубини дискусије на Конференцији као и постизању крајњих циљева значајно је помогло седам регионалних и под-регионалних припремних семинара које је организовао СМО у периоду од новембра 2005. до фебруара 2007. на Филипинима, у Малију, Бразилу, Кенији, Танзанији, Кувајту и Хрватској. Многе секторске и националне студије случајева су презентоване на овим семинарима као и интеракција коју су покренули између заједница давалаца и корисника.

Главни циљ ових семинара је било обезбеђивање форума за интердисциплинарну процену друштвено-економских користи од метеоролошких и хидролошких служби укључујући даваоце услуга и разне кориснике.

На семинарима су идентификовани регионални заједнички проблеми и специфичне националне разлике. Истакнут је утицај метеоролошких, климатолошких и хидролошких појава на друштво као и корист од метеоролошких и хидролошких информација и услуга које обезбеђују НМХС. Међутим, само је у неколико националних примена урађена квантитативна процена користи од таквих услуга.

МАДРИДСКИ АКЦИОНИ ПЛАН

На Конференцији СМО о “Безбедном и одрживом развоју: друштвеним и економским користима од услуга везаних за време, климу и воду”, је прихваћен Мадридски акциони план за јачање друштвених и економских користи од метеоролошких, климатолошких и хидролошких информација и услуга.

Општи циљ овог акционог плана је да се постигне, у року од пет година, велико побољшање вредности за друштво метеоролошких, климатолошких и хидролошких информација и услуга као реакција на изазове које представља урбанизација, економска глобализација, деградација животне средине, природни ризици и претње од климатских промена.

Акција 1: Преиспитати институционални оквир који регулише давање метеоролошких и хидролошких услуга у циљу јачања партнерства са различитим секторима привреде.

Акција 2: Промена начина на који се метеоролошке, климатолошке и хидролошке информације праве, користе и преносе тиме што ће се идентификовати и реаговати на повећање и мењање потреба мулти-дисциплинарних корисника за климатолошким и хидролошким информацијама и услугама које су правовремене и одговарајућих размерама.

Акција 3: Покренути напоре на изградњи капацитета који ће преко стварања могућности за образовање и обуку корисника и даваоца метеоролошких, климатолошких и хидролошких информација и услуга повећати свест код корисника о могућностима које пружају метеоролошке, климатолошке и хидролошке услуге као и помоћи даваоцима ових услуга да потпуније разумеју захтеве корисника.

Акција 4: Подстицање све већег признавања од стране влада и других заинтересованих о доприносима које НМХС и њихови партнери дају безбедном и одрживом развоју.

Акција 5: Усвајање следећих мера за испуњавање растућих потреба за метеоролошким, климатолошким и хидролошким информацијама и услугама:

- јачање осматрачких програма и сродног истраживања и развоја;
- развој следеће генерације модела за климатска и приземна осматрања са резолуцијама од 10 км или мањим и одговарајућим системом за прикупљање података;
- развој мултидисциплинарних истраживачких програма потребних за разумевање ових модела;
- побољшање система дистрибуције укључујући системе ране најаве који би омогућили НМХС да испуне потребе институција, агенција и опште јавности; јачање постојећих и, по потреби, стварање регионалних оперативних центара за удруживање знања и ресурса; и
- развијање анализа урбане животне средине као критичног екосистема

Акција 6: Јачање дијалога и сарадње између даваоца и корисника метеоролошких, климатолошких и хидролошких информација и услуга путем међународних, регионалних и националних платформи и програма.

Акција 7: Јачање постојећих и развијање и примена нових, мултидисциплинарних програма који ће дефинисати и побољшати начине стварања и испоручивања оних метеоролошких, климатолошких и хидролошких услуга које су везане за друштвене, економске, еколошке и здравствене потребе земаља.

Акција 8: Јачање постојећих и успостављање нових, оперативних партнерстава између корисника и даваоца метеоролошких, климатолошких и хидролошких услуга да би се поделила одговорност за ефикасну испоруку услуга, као и процена њиховог рада.

Акција 9: Јачање способности НМХС да ефикасно комуницира преко свих врста медија на такав начин који ће омогућити максималне користи друштву.

Акција 10: Подстицање НМХС и истраживачке заједнице у области друштвених наука да развију знање и методологије за одређивање степена користи од услуга које дају НМХС, а посебно:

- **Развијање техника нових економских процена укључујући технике економске процене нарочито за земље у развоју и најмање развијене земље:**
- **Развијање Смерница СМО за оперативно коришћење техника економске процене**
- **Обука особља у коришћењу и практична примена економске процене користи од НМХС**
- **Помагање НМХС у презентацији резултата економске процене за владе и међународне финансијске институције са циљем модернизовања инфраструктуре НМХС и јачање њиховог капацитета за испоруку услуга.**

Акција 11: Подстицање слободне и нерестриктивне размене метеоролошких, хидролошких и сродних података за подршку истраживању и побољшање оперативних услуга.

Акција 12: Надградња ранијег рада СМО на развоју свеобухватног економског оквира за давање метеоролошких услуга.

Акција 13: Вршење мониторинга и давање извештаја сваке године кључним партнерима о плану примене и организовање додатне, шире засноване конференције за 5 година где би се размотрио постигнути успех у примени овог Акционог плана.

Акција 14: Ургентно развијање плана примене ради оперативне примене горе наведених акција.